
Tidlig innsats i begynneropplæringen

– tilbud om kompetanseutvikling for kompetansenettverkene i Trøndelag-

Tidlig innsats i begynneropplæringen. Læring og undervisning på første og andre årstrinn.

Stortingsmelding 21/ 2016-2017 understreker viktigheten av at elever lærer, mestrer og opplever motivasjon og lærelyst gjennom hele skoleløpet. Opplæringen de første skoleårene er viktig i og med at elevene her utvikler de grunnleggende ferdighetene som de trenger for videre læring. Dette er bakgrunnen for en ny bestemmelse i 2018:

“§ 1-4. Tidlig innsats på 1. til 4. trinn: På 1. til 4. årstrinn skal skolen sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventede progresjoner blir nådd.”

Denne bestemmelsen tydeliggjør ansvaret som kommuner, skoler og lærere har for å gi elevene god begynneropplæring. Samtidig er det dokumentert at det er store variasjoner i innhold og kvalitet i begynneropplæringen i norske skoler, og derfor må flere kommuner og skoler iverksette tiltak for å forbedre begynneropplæringen. Den nye bestemmelsen og den dokumenterte variasjonen i kvalitet på praksis i skolen danner bakgrunnen for at kommunene i Trøndelag innfører tilbudet *Tidlig innsats i begynneropplæringen*.

Mål

Målet med *Tidlig innsats i begynneropplæringen* er at lærere og skoleledere skal utvikle forståelse for hva som kjennetegner god begynneropplæring i lesing, skriving og regning. Denne forståelsen skal omsettes til god praksis i klasserommene, slik at elevene får tilpasset opplæring og kan oppleve mestring og motivasjon. Skolene skal utvikle en god begynneropplæring som er i samsvar med den nye læreplanen, LK20, og som gir alle elevene muligheter til å lære å lese, skrive og regne.

Målgruppe

Lærere på 1. og 2. trinn, skoleledere og eventuelt skoleeiere.

Varighet

2020 til 2023, seks semestre.

Innhold

Tidlig innsats i begynneropplæringen vil ha et særlig fokus på matematikk (regning) og skriving. Sentrale temaer i matematikk vil for eksempel være grunnleggende tallforståelse, dynamisk kartlegging, elevstrategier, representasjoner, motivasjon og utforskende samtaler (ulike typer samtaler og samtaletrekk).

Sentrale temaer innen skriving vil være rask bokstavinnlæring, funksjonell skriving (med fokus på formål, mening, motivasjon), utforskende samtaler underveis i skriveprosessen, å skrive seg til lesing og vurdering av skriving som grunnlag for å støtte elever i videre skriveutvikling. Sammenhenger mellom muntlige ferdigheter og lesing og skriving vil bli vektlagt.

Innholdsmomentene ovenfor vil gi kunnskap om, og hjelp til, å gi god begynneropplæring og intensiv opplæring til elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning.

Organisering

Nettverk som deltar i *Tidlig innsats i begynneropplæringen* får tilbud om oppstartssamling. Videre vil det finne sted en samling i semesteret i hvert nettverk. Mellom samlingene skal lærere utføre arbeid sammen med egne elever og kollegaer der de prøver ut elementer i god begynneropplæring, observerer hverandre og reflekterer over forbedring av praksis. Det vil være ulikt fokus i de ulike semestrene:

Semester 1, 3 og 5: Matematikk (regning)

Semester 2, 4 og 6: Skriving

Mot slutten av perioden evaluerer skolene utviklingsarbeidet og legger en plan for det videre arbeidet. Hvert nettverk vil ved oppstart få to kontaktpersoner fra sentrene. Disse kontaktpersonene vil delta på alle samlinger i nettverket, samt gi støtte mellom samlingene.

Vi har 10 kompetansenettverk på grunnskolens område i fylket. De minste blir slått sammen på samme måte som vi gjorde våren 2019 i forbindelse med dagskursene i begynneropplæring.

Bidragstere

Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen (Matematikksenteret) og Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning (Skrivesenteret) ved NTNU.

Forpliktelser

Skoleledere forplikter seg til å legge til rette for at lærere på første og andre årstrinn får anledning til å delta på samlinger og gjennomføre mellomarbeid mellom samlingene. Tilbudet er gratis, men vikar- og reiseutgifter for deltakerne dekkes av den enkelte skoleeier.